

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An Religiosus professus iustè à Religione expelli possit, & ob quam
causam. punct. 19.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

tionis obligatione teneri: eo quod religio ad huiusmodi iura iustitiam habeat, nisi supposita religioſi voluntate, quam voluntatem ipse religioſus liberè denegat, nec tunc illius perſeuerantis denegationis es causa, eſto à principio fueris.

5. Ceterum si apostasia coopereris absque vlla vi, vel fraude religioſo facta, nullam restituendi obligationem contrahis religioſo: quia scienti, & volenti non fit iniuria. Religioni autem cenſet Suarez tom. 4. de relig. lib. 3. cap. 3. num. 14. & ſeqq. nullam etiam eſſe restituendi obligationem. Nam hæc restitutio eſſe poteſt vel de perſona religioſi, vel de lucris occasione religioſi religioni proventibus. A restitutione perſonæ religioſi excuſaris ob impotentiam: hæc enim restitutio ſolum fieri poteſt ab ipſomet religioſo liberè ad religionem redeunte. A lucris vero occasione religioſi proventibus restituendis excuſaris: eo quod ad illa non habebat religioſus ius iustitiæ, nisi supposita voluntate religioſi, quam tamen ipse religioſus liberè denegat nullam tu illi vim inferendo. Quod si dicas, religioſum ex iustitiâ teneri voluntatem legendi, & laborandi habere, quoties religioni placuerit, expedienſque eſſe iudicauerit: obſtat, quia religio non poſſidet rationibus in ſui commodum, ſicut dominus poſſidet ſeruum, ſed in commodum ipſius religioſi, pro cuius vtilitate religio eſt inſtituta: idcirco religioſus non tenetur ex iustitiâ, ſed ſolum ex obedientiâ, & religioſe eam voluntatem habere: ergo eam denegans iniuſtus religioſi non eſt, neque vllam restituendi obligationem contrahit, ergo neque tu contrahis dictæ denegationi cooperans. Quod adeo verum exiſtimat Suarez dicto cap. 3. num. 18. vt ſi religioſum volentem à religioſe exite coadiuues vim religioni inferendo, nulla lucta inde religioni ceſſantia tenens ſatisfacere; quia tu illius ceſſationis causa iniuſta non es, cum nullam iniuſtitiâ adæctus religioſi voluntatem committas, ex qua voluntate, & non aliunde religioni lucta illa prouenire debebat.

6. Nihilominus eſt hæc factis probabilia ſunt, probabilis exiſtimo, te obligatum eſſe restituere lucta, quæ religioni ceſſant ob religioſi exitum. Quia negari non poteſt religionem ius habere iustitiâ ad retinendum ſecum religioſum ob traditionem ſui, quam in profeſſione religioſus religioni fecit: tradidit enim ſe religioni gubernandum, & regendum, ipſaque religio obligat illum in via domini regere, & gubernare. Ergo religioſus ſe ab hoc regimine contra voluntatem religionis ſubtrahens iniuſtus eſt: quippe ius iustitiæ religionis lædit: Ergo eandem iniuſtitiâ committis huic ſubtractioni cooperando. Ergo damnat inde religioni prouenientia, tam religioſus obedientiam fugiens, quam tu qui ad illius fugam cooperaris, restituere debetis. Neque obſtat obligationem non habere ius iustitiæ ad lucta temporalia, niſi ſupposita religioſi voluntate, quominus tam religioſus, quam tu teneamini ea restituere, ſi contra voluntatem religionis ceſſent; quia religioſus ius iustitiæ habet, vt ea ſibi lucta religioſus acquirat: habet enim ius iustitiæ regendi, & gubernandi religioſum in his, quæ religioſi ſpirituali ſaluti, & virtutis profeſſui expedientia eſſe iudicauerit: cum ergo religioſus iudicet expedienſ eſſe religioſo, vt lectioni, cathedræ, aliſque functionibus ſibi vtilibus incumbat, eaque non tam ob ſui temporalem vtilitatem, quam ob ſpiritualem religioſi præcipiat: ſane contra iustitiâ peccat id regimen fugiens, & ad illius fugam cooperatur. Neque ab hac iniuſtitiâ excuſat, quod religioſus non poſſideat religioſum in ſui vtilitatem, ſed in vtilitatem religioſi: quia hoc ſolum probat non poſſe religionem præcipere quæ ſibi temporaliter vtilia ſunt: niſi religioſo præcipere vtiliora ſpiritualiter exiſtant, & ſupposita religioſi vtilitate ex iustitiâ præcipit: ac proinde præceptum omittens, & illius omiſſionem cauſans iniuſtus eſt, & restituere tenetur. Illud vero certum eſt ex hac reſtitutionis obligatione te obligatum non eſſe religionem ingredi loco illius, quem extraxiſti, eſto illum per vim, & fraudem extraxeris: quia ſtatutis religioſus eſt iura altioris ordinis & diſciplinæ, vt ob nullam cauſam contra voluntatem propriam aſſumendus ſit; ſi enim qui ſeruo fugam perſuaſit: imò qui illum occidit, non tenetur domino ſe in ſeruum tradere, à fortiori non tenetur qui religioſo fugam à religioſe perſuaſit. Neque item teneris alteri perſuadere religionis ingreſſum, vt ſic damnum religioni ex fugitiui religioſi abſentia compenſes: qui ſtatutis religionis non eſt ob huiusmodi fines aſſumendus, ſed ob propriam cuiuſque perfeccionem. Neque item teneris ex alienis bonis ſatisfactionem pro damno à te facto exhibere. Vide Suarez dicto tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 3. Petr. Nauar. lib. 2. de reſtitut. cap. 2. à num. 12. Leſſium lib. 2. de iuſt. cap. 8. dub. 3.

7. De penis verò cooperantium apoſtaſiæ nullæ ſunt iure communi late: at ſpectatis particularium religionum priuilegiis eſt excommunicatio reſeruata Pontifici ipſo facto ſupposita ab Innocentio IV. Leone X. & Iulio II. vt habetur

in libris Monumenta ordinum, concess. 574. & 691. & in Compend. priuileg. mendicant. verbo apoſtasia, §. 8. & in Compend. priuileg. Societ. I. E. S. V. eodem verbo apoſtasia, §. 3. ibi: per priuilegium conceſſum Minoribus, noſtris ab ordine recedentes niſi poſt mandatum cuiuſvis ſuperioris eidem factum intra octo dies proximos ob obedientiam reciderint, excommunicatioſe late ſententiæ penam incurſurunt ſoli Summ. Pontifici reſeruatum, eidemque ſententiæ ſubiacent omnes qui ſuis auxilium, conſilium, vel fauorem præſtiterint, & §. 4. per priuilegium conceſſum Minoribus ab Innocentio IV. qui retinent noſtros ſine licentiâ recedentes ipſo facto ſum. excommunicati.

P V N C T V M XIX.

An religioſus profeſſus iuſtè à religioſe expelli poſſit: & ob quam cauſam.

S V M M A R I V M.

- 1 Plures doctores ſentiunt, non poſſe religioſum profeſſum à religioſe expelli. Et rationibus probatur.
- 2 Oppoſita ſententia iure, praxi, & ratione firmata reſiſtenda eſt.
- 3 Satisfit rationibus contrariis.
- 4 Doctrina Sylueſtri, & Armilla improbat.
- 5 Quæ ſunt grauiſſima delicta, ob quæ excludi à religioſe poſſit, arbitrio ſuperioris relinquuntur.
- 6 An poſitionem debeat præcedere monitio, & qualis monitio requiratur.
- 7 Monitio regulariter neceſſaria eſt ſpectato iure communi. Secus ſpectatis religionum priuilegiis.
- 8 Quæ ſunt grauiſſima delicta, ob quæ excludi à religioſe poſſit, arbitrio ſuperioris relinquuntur.
- 9 An taceas impedimentum quo cognito in religionem non admittitur, ſufficientem cauſam expulſioni præſeſtiffimam aliqui. Contrarium reſoluitur.
- 10 In ſuperiore expellente poſſeſſus requiritur, qualem ſcilicet Generalis ex ſpeciali priuilegio, & ex aia commiſſione provinciali habet.
- 11 Delictum, quod expulſionem meretur plene probandum eſt iuxta formam iudicariam vniuſcuſque religionis.

NON deſuerunt DD. qui ſentirent non poſſe religioſum profeſſum à religioſe expelli, ſed debere in carcerem recludi; ibique pro qualitate delicti puniri: ſic docent Abbas, cap. cum ad monaſterium, num. 23. De ſtat. monaſt. Cardinal. Clemeſ. 1. §. quia vero, num. 5. q. 1. eod. tit. Graſſi 1. part. de eſſ. lib. 3. cap. 5. num. 145. & alij relati à Sanchez lib. 6. ſum. cap. 9. num. 2. Quam ſententiam approbant graues Doctores eo caſu quo religioſus expulſionem repugnet alienis eſſe paratum corrigi poſſe quæ debent ſuſtinere: ſic Sylueſt. verb. religioſo. §. 17. Armilla eodem §. 17. Fundamentum huic ſententiæ deſumitur ex cap. ſin. de regularib. vbi præcipitur prælatiſ vt eiectos, & fugitiuos quarant, & in communem vitam emendant, & caſtigatos reducant: ſi religioſi ſtatuta non obſeruent. Quod ſi huic reductioni ſtatuta repugnent; iubet eos reduci in arcem cuſtodiam inſta monaſterium, vel proximè ad illud; vel ſi hoc fieri non poſſit abſque graui ſcandalo, in aliis eiudem religionis domibus, ibique neceſſaria ſubminiſtrari. Ex qua diſpoſitione ſic arguitur: Pontifex præcipit eiectos, & fugitiuos quarere, & ad communem vitam reducere, vel ſaltem ad arcem cuſtodiam, ne in perneciam ſuarum animarum vagentur. Ergo non cenſet à principio permitteſſos eſſe liberè vagari. Quod ſi dicas, illum textum loqui de iniuſte expulſis, vel ex defectu cauſæ, vel ex defectu poteſtatis dimittentis, vel quia in diſmiſſione ordo iudicis leuatus non fuit, quos reducere prælati tenentur, ſicut dixit Nauar. comm. de regular. m. 36. & lib. 3. conſil. 111. de regular. conſ. 51. alias 78. Azor. lib. 11. cap. 16. quaſt. 2. ſine, & cap. 17. quaſt. 2. obſtat, quia textus ſupponit aliquos eiectos non poſſe ſecundum regulam diſciplinam recipi, qui de iniuſte eiectis intelligi non poſſent, hi enim ſecundum regulam diſciplinam recipi debent. Si vero dicas cum Azor. 1. i. i. moral. lib. 2. c. 17. q. 1. & Sanchez lib. 6. ſum. c. 9. m. 8. hunc textum conſentire abrogatum eſſe ſententiam enim prælati annuatim religioſos fugitiuos, & eiectos quarant, nec reducant, nec repetunt, obſtat; quia fugitiuos velle querunt, reducant, & repetunt, quoties abſque graui religioſiſ iactura fieri poteſt, tamen annuatim non quarant; quia eorum inquisitionem non reputant neceſſariam. Ergo eorum ratione repetere, & reducere debent eiectos, ſi qui ſunt à principio eiecti: id ipſum confirmatur ex cap. impudicus, & cap. ſi quis ſacro 27. quaſt. 1. in quibus textibus impudicus & moniales iubentur in carceres detrudi, neque permiſſum à monaſterio expelli. Ratione vero probatur hæc ſententia.

Primò, quia per professionem sic te tradis religioni, vt nul- lam ob causam possis eam deserere. Ergo è contra ita religio te debet recipere, vt ob nullam causam te possit à se expellere; contractus enim aequalis esse debet. Secundò, religio obligata est tuo spirituali bono consulere, & ad illum finem delicti punitionem dirigere. At professionis ad religionem, & ab il- lius regimine, & prouidentia tibi prodesse non potest, cum potius inde occasionem habeas liberius viuendi. Ergo praelati, qui tui spirituales curatores esse debent, non poterunt tua delicta ea via punire. Præterquam quod non æqua videtur ea puni- tio, maximè si ob tuam inlicitam sic puniri potes, vt li- berius viuas. Tertiò, esto in hac expulsiōe non tam bonum expulsi, quam religionis spectetur; non inde inferret te à reli- gione expelli posse: si enim in carcerem deturdras, & tibi relecantur occasiones peccandi, & aliis cessat nouementum, quod ex tua societate provenire poterat, æque ac si a religio- ne esses expulsus: imo tua puni- tio illis ante oculos continuo propo- sita prodesse potest, vt in suo munere continentur. Nulla igitur apparet efficax ratio, ob quam debeat à religio- ne expelli, & liberè vagationi dimitti.

2. Nihilominus certissimum est, communice sententia, & praxi omnium religionum firmatum te posse à religione expelli, si religioni uocius es: sic D. Thom. quodlib. 12. art. 2. ubi. Nauar. comm. 2. de Regularib. n. 33. & lib. 7. consil. tit. de Regular. consil. 50. alias 77. Azor. tom. 1. lib. 12. cap. 16. quæst. 2. Man. Rodr. quæst. regular. 1. 1. quæst. 30. art. 13. Molin. tom. 1. disp. 140. circa finem. Lessius lib. 2. cap. 41. dub. 14. n. 106. Sanch. lib. 6. sum. cap. 9. num. 1. Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 4. num. 2. Layman. lib. 4. sum. tract. 5. c. 13. n. 1. Man. praelat. 1. 1. quæst. 52. & alij plures apud ipsos. Fundamentum desumitur tum ex iure communi, tum ex vlt. & consuetudine omnium religio- num, tum ea ratione naturali. Ex iure communi constat ex cap. cum ad monasterium, de statu Monach. vbi decernitur proprietarium expellendum esse. Neque est verum, quod docet Abbas ibi num. 13. dictum caput correctum esse per tex- tum in cap. fin. de Regularib. Quia hic textus in casu directo loquitur: præcepit enim eiectiones querere, qui ad tempus solum eiectioni sunt; hi enim si transacto tempore non redeant, vt fugitiui sunt, censendi. Eaque de causa eos cum fugitiuis textus comparat. Non autem loquitur de eiectione absolutè, quos non videtur obligata religio querere, etsi possit eos emendatos recipere. Idem traditur in cap. vlt. ordin. tit. ibi: ouem morbidam eiectione ab ouili, ne inficiat sanas oues; & cap. cum in Ecclesijs, de minorib. & obediens. ibi: Alioquin de fratribus consortio penitus excludatur, & cap. relatum. Ne clericus vel monachi, ibi: vel si resisterint ausu temerario eiectioni, &c. Ex vlt. vero, & consuetudine omnium religionum id ipsum manifestum est, quam consuetudinem religiones in- trodixerunt à suo principio ex facultate sibi à fundatoribus concessa. Nam Bahl. in reg. 2. 8. ex fultus disputatis, & reg. 44. 57. & 61. ex breuiorib. S. Benedictus in sua reg. quæst. 28. & S. August. in sua. cap. 20. & D. Hieron. relatus cap. 19. c. 2. quæst. 3. S. Dominicus D. 1. cap. 19. suarum consil. S. Francisc. in sua reg. cap. 13. S. Ignat. 2. part. consil. cap. 1. 8. 1. expressè tradunt membrum putridum relecandum esse, ne corpus contampat, & ouem morbidam à grege expellendam, ne sanas inficiat. Ratione autem probari potest: Quia bonum commune religio- nis singulari præferendum est; ac bono communi religio- nis expedit te pranis moribus imbutum, nec corrigi volentem ab aliorum consortio separari, ne alios inficias; recludi autem sub monasterij custodia sæpe fieri non potest, nec expedit. Ergo eo casu licita est expulsiō. Præterea religio obligat te retinere, si tuos mores secundum regulam composueris, secus contra; quia in professione promissisti, & vouisti viuere secundum regulam, & sub ea obligatione te religioni tradi- disti, tæque religio in se recepit. Ergo si huic obligationi non satisfacias, cessat in religione obligatio te retinendi, ac proinde potest te à se expellere.

3. Neque obstant in contrarium adducta. Ad Textum in cap. fin. de Regularib. constat ex probatione nostræ sententia. Ad confirmationem ex cap. impudicus, & cap. si quis sacro, respondeo ibi solum diet impudicas moniales recludendas esse, non autem negari excludi aliquando posse. Fateor tamen in feminis esse specialiore rationem, quam in viris, ob quam non debent à monasteriis expelli, ne alis inquam detur occasio se incorrigibiles fingendi, vt expulsiōnem obtineant; cum enim mulieres ex sua conditione libertatem optent, & pluri- ma sint, quæ licet à principio statum religiosum voluntariè suscepit, postmodum dolent, & quasi coactè sub claustra existat, si credunt inde exire posse, per iniqua media procura- bunt. Ne igitur ea eis detur occasio ob nullum eorum quan- tumvis graue monialis à monasterio expellatur, sed ibi recludi- tur penitentiam actura. Quapropter concludit Sanch. lib. 6. sum. cap. 9. num. 6. nullum superiorem Pontificem, vel eius nuntio in consilio posse monialem à monasterio eiectione, tum ob rationem dictam; tum quia est res nona, & inlicita. Ad primam rationem concedo in contractu religiosi cum religione

esse æqualitatem, sicut enim tu non potes religionem deserere, si ipsa tuo muneri satisfacit, sic nec religio te expellere potest, si tu promissis steteris. At quia religio tuo muneri nun- quam desicit, tu verò sæpe; ea de causa te expellere religio potest, sed non tu religionem deserere. Ad secundam dico, expulsiōnem non tam fieri in penam expulsi, quam ob bonum aliorum, ne ex eius societate inficiantur. Quocirca si bonum commune obtineri commodè non potest alia via quam expulsiōne, esto nocua sit expulsiō, neque ipse eam tanquam penam reputet, omittenda non est. Ad tertiam constat ex dictis sæpe non posse sine graui incommodo religiones dy- colum religiosum in carcere detineri.

4. Neque probanda est doctrina Syluest. & Armill. vt solum eo casu liceat religiosum expellere, quo ipse expulsiōni consentiret, & correctioni repugnaret. Secus vero si repugnaret expulsiōni, & paratus esset corrigi. Nam esto hac locum habeant in pena excommunicationis; eo quod sit pena medi- cinalis in bonum excommunicati ordinata; minime in ex- pulsiōne procedant, quæ non tam in bonum ipsius expulsi, quam in bonum aliorum, quibuscum societatem habet, ordi- natur. Quocirca si semel, atque iterum de grauib. delictis monitus fuisti, & punitus, quo non obtinere iterum recidis, poteris à religione expelli, quamuis promittas correctionem, paratque penam delicti sustinere; quia non promittis corripendus, sed potius similia committitur. Quod sufficit, vt expellaris, sicuti sufficit in heretico relapsò, vt condem- netur morti hæc futuri casus præsumptio. Quia in penis in aliorum bonum impositis nõ tam spectatur præsens, dispo- sitio delinquentis, quam futurus euentus præsumptus, & dam- num, quod inde timetur euentum Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 4. num. 8.

5. Hinc ergo oritur dubium; quæ sit legitima causa, ob quam possis à religione expelli? Et primò dicendum est, de- bere esse peccatum mortale, graue, & scandalosum. Nam cum hac pena grauissima sit, non potest nisi ob graue delictum imponi, & cum imponatur non tam in bonum deli- quentis, quam in bonum aliorum fratrum, & religionis; me- rito debet esse peccatum scandalosum, hoc est quod possit aliis locis esse nociuum. Neque expectandum est, quod de facto nocens sufficit, si probabiliter timeatur nociturum, nisi releceat, iuxta textum in cap. relecanda, cap. ecce 24. q. 3. & cap. sub illud 45. dist. & tradit Suarez dist. 1. 4. de relig. tract. 8. l. 3. c. 8. n. 9. Deinde debet esse illud peccatum publicum iure, vel facto, neque enim publica, & grauissima pena imponi potest ob delictum, dum secretum est. Non tamen requiritur, quod delictum publicè sit commissum, sufficit si commissum secre- to postmodum in iudicium deducatur, ibique sufficere testi- bus probetur. Nam ea probatione delictum publicum est iuris notorietate, ac proinde dignum publica pena. Suar. supra.

6. Difficultas autem est, an debeat esse peccatum reinci- dentie post repetitam à prelatò monitionem, & punitionem, an verò sufficiat semel tantum commissum esse? Videtur nec- cessario requiri præcessisse monitionem, imò & punitionem; quia omnia iura æqui de hac expulsiōne loquuntur, stylique communis clamat monachos ob solam incorrigibilitatem ex- pelli; at non est censendus incorrigibilis, quocumque moni- tus, & pro qualitate delicti punitus reincidat. Ergo præcedere debet monitio, & punitio. Qualis autem monitio requiratur, quæve reincidentia, vt incorrigibilis censetur? Communis sententia docet debere esse reincidentiam post trinam moni- tionem: sic relato Anton, Abbate, Maiolo, Sayro, Grassis, docet Sanch. lib. 6. sum. cap. 9. n. 4. & sic pro religione Minorum in ordinationibus generalibus. Tolet. cap. 6. tit. de incorrigi- dicitur illum esse incorrigibilem, qui ter conuictus, & punitus de crimine non emendatur. Et in reg. S. Benedicti cap. 58. habetur esse incorrigibilem qui ter deserit religionem post professionem factam. Illud vero est certum ad hanc incorrigi- bilitatem opus non esse, vt delicta sint eiusdem generis, suffi- cit si sint eiusdem grauitatis iuxta Textum in cap. vi. fama de sentent. excommunicat. ibi: ad similia vel peiora facile labi- tur, & docet pluribus relatis Sanch. dicto cap. 9. 4. Si igitur ad expulsiōnem incorrigibilitas requisita est, nequaquam ob delictum quantumcunque graue expelli poteris, nisi monitus, & punitus sæpius reincideris; & ita tradit D. Th. quodlib. 12. art. 2. D. Bonauent. in reg. D. Francisci q. 14. Cardin. cap. cum olim de privileg. num. 4. Syluest. verbo relig. 6. quæst. ult. Armil- la ibi num. 781. Anton, Cucus, lib. 3. instit. moral. tit. 1. num. 139. & num. 139.

7. Fateor hanc frequentem monitionem regulariter neces- sariam esse, neque religiosum expellendum, nisi supradictò modo incorrigibilis existat. Nego tamen id semper neces- sarium esse. Potest enim committi delictum ita graue, & scan- dalosum, vt non possit commodè alia pena puniri, neque alia via scandalo fieri satis, neque honori religionis consuli, nisi expulsiōne à religione. Poterit ergo tunc delinquens ex- pelli; quia bonum commune singulari est præferendum. Deinde sunt aliqua delicta, quæ à religiosus semel ausus fuerit

fuert committere, merito præſumi poteſt eadem & grauiora commiſſurus; quo caſu eſt ille religioſus de facto incorrigibilis non fit, quia non fuit correctus; eſt tamen incorrigibilis ex iuris præſumptione. Quando ergo aliqua religionis regula permittit ob aliquod delictum ſemel commiſſum, poſſe eam à religione expelli, ideo eſt, quia præſumit eadem, & ſimilibus commiſſurum; ac proinde eſt incorrigibilem iuris præſumptione; licet non fit de facto, quod videtur ſufficere ad expulſionem. Præterea eſt ſpectato in iure communi incorrigibilitas de facto expulſioni neceſſaria eſſet; at ſpectatis religionum priuilegiis minimè neceſſaria eſt. Sunt enim plura religionum priuilegia concedentia expulſionem pro graui, & atroci delicto, cuius reus ſine magno religionis detrimento non poteſt inter religioſos contineri, vt Leo X. Minoribus conceſſit, & Pius V. religioni, S. Hieron. & Greg. XIII. in bulla incipiente, cum alijs Præpoſito generali Societatis, pro vt refert Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 4. num. 11. atque ita docent Azor. tom. 1. inſtit. moral. lib. 12. cap. 16. quaſt. 3. Sanch. lib. 6. ſumm. cap. 9. num. 5. Suar. dicto cap. 4. num. 11.

8. Quæ autem ſunt hæc delicta graua, ob quæ ſemel perpetrata excludi à religione poſſis arbitrio ſuperioris relinquuntur, niſi à regula deſignata ſint. Putare ſane peccatum, quod à ſæculari commiſſum poenam mortis mereret expulſione dignum eſſe; quia raro huius criminis reus abſque nota religionis contineri in religione poteſt.

9. Dabitur tamen doctores an tacuiſſe in profeſſione impedimentum, quo cogitatio nequaquam in religionem admittendus eſſes, præſtet ſufficientem cauam expulſioni v. g. Si celati te eſſe morbo gallico affectum, vel eſſe ex infecto ſanguine Iudæorum, vel Maurorum deſcendentem, vel eſſe are alieno grauius oppreſſum? Affirmant Nauar. lib. 3. conſult. de Regularib. conſ. 25. alijs 40. Sorb. in compen. priuileg. menſuranc. verbo nouitius, poſt 7. notab. §. 5. principaliter. Vega 2. tom. ſum. cap. 50. caſu 4. Eman. Sâ, verbo religio. num. 34. Sanch. lib. 7. de matrim. diſp. 37. num. 53. Layman. reputat probabile, lib. 4. ſum. tract. 5. cap. 13. num. 1. Mouentur quia per errorem à te inuſtè cauſatum religio tuam profeſſionem acceptauit; & te in ſuam poteſtatem recepit; poterit ego te in poenam delicti commiſſi à te expellere, eſto profeſſionem nequeat tritare. At nullatenus credo ob huiusmodi culpam te poſſe à religione expelli; potes enim alia via ſufficienter puniri, & aliorum ſcandalo, ſi forte fit, fieri facile ſatis; præcipue cum hæc culpa non fit ex illis, ob quas religio notat, & infamiam patitur: creditur cum religionis zelo, & affectu potius quam malitia commiſſam. Non igitur afficiendus es hæc grauiſſima poena; & ita tradit Man. Rodr. quaſt. regul. 13. quaſt. 17. art. 9. Sanch. retractans ſententiam lib. 5. ſum. cap. 4. num. 56.

10. Præter cauam expulſionis requiritur poteſtas in ſuperiore expellente. Quia eſt actus iuriſdictionis grauiſſimus. Hæc poteſtas, ſi ius commune ſpectemus, omnibus ſuperioribus acceptantibus profeſſionem conceditur; quia ipſi ea conditione profeſſionem acceptant, vt obligentur profeſſum ſecuti retinere, dum ſecundum regulam vixerit, quare deficienti profeſſo à regula, poterit ſuperior ex vi profeſſionis illum à ſe eiecere. Verum ex ſpecialibus priuilegiis, ſingulariſque religionum conſtitutionibus hæc poteſtas Generali conceſſa eſt, ipſique regulariter referuata; ac proinde Provincialibus non à iure ordinario, ſed ex ſpeciali commiſſione competit, vt bene notauit Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 4. num. 19.

11. Qualiter autem Generalis, vel Provincialis procedere debeant in hac grauiſſima cauſa? Breuiter dico delictum plene probandum eſſe iuxta formam iudicariam vniuerſi cuique religionis; ſeruandaque eſſe conditiones ab ea in expulſionis cauſa præſcriptas. Quocirca ſi aliquid ex his omiſſum fuerit, poterit, & debet expulſus appellare: quod maximè facere poteſt, ſi ſuperior careat poteſtate expellendi, vel cauſa expulſionis illegitima præſumatur; interimque religio alere tenetur expulſum, quia plene expulſus non eſt, cum per appellationem executio ſententiæ ſuſpendatur; inſuperque obligatur concedere expenſas neceſſarias ad litem, ſi aliunde expulſus non habeat. Valaſc. conſ. 7. n. 3. tom. 1. Menoch. lib. 1. præſumpt. quaſt. 34. num. 21. Sanch. lib. 6. ſum. cap. 9. num. 8.

P V N C T V M XX.

Qualiter religioſi Societatis ad ſæculum dimitti poſſint.

S V M M A R I V M.

1. Duplex genus religioſorum Societatis IEſV diſtinguitur.
2. In Societate IEſV minor cauſa requiritur, vt religioſus profeſſus expellatur, quam in alijs religionibus.

3. An religioſi non profeſſi expelli poſſint nulla cauſa intercedente? Arguitur pro parte affirmatiua.
4. Verus eſt ſocietatem obligatam eſſe retinere ſcholares approbatos, & coadiutores formatos, dum ſe iuſta cauſa non offerunt.
5. Hanc obligationem contrahit ſocietas non ſolum ex ſuis conſtitutionibus, ſed etiam ex voborum emiſſione.
6. Satisfit rationibus contrarijs.
7. Enumerantur cauſa, ob quas Societas religioſus non profeſſus dimittere poſſit, quæ à D. Ignat. ad 4. capita reducantur, & primum, & ſecundum enodantur.
8. Explicatur 3. & 4. caput.
9. Si ex ſibi cauſa dimiſſionem obtineas, apoſtata es, & licet à votis non euades.
10. Si ex cauſis veris, ſcilicet grauib. delictis ſue extorquendi dimiſſionem perpetratu dimiſſionem obtineas, dimiſſio non valet.
11. Si iniquis medijs dimiſſionem extorqueas, obligas ad religionem redire. Et quid circa tu dimiſſionem.
12. Si magna inſtantia, & continua importunatione dimiſſionem extorquens, valet dimiſſio, eſto vari à peccato mortali excuſata.
13. Culpam mortalem committis, ſi mediocrem diligentiam adhibeas in vitandis culpis; ex quibus præſumit te à religione eiecendum.

1. **D**vplex eſt religioſorum genus in Societate. Alij ſunt religioſi ſimplicibus tantum votis alligati, alij ſolemnibus. Quicunque ex his dimitti poſſunt, ſed diuerſimodè. Nam ligati votis ſimplicibus dimittuntur liberi. Alij vero ſunt votis ligati, ſicut cæterarum religionum profeſſi: ſi habeant 2. p. conſtit. cap. 1. & 2. & in Bulla Greg. XIII. incipiente *Ascendente domino*. Hæc autem diuerſitas, vt conſtat ex dicta bulla natiuitur ex modo diuerſo, quo hæc vota ſimplicia, & ſolemnia emittuntur, & a religione acceptantur. Nam emittentes vota ſimplicia religioni traduntur, quoſque ipſa religio eos retinendos eſſe iudicauerit, quare ſi religio iudicet expediens eſſe eos dimittere, ceſſat eorum obligatio ad vota ob defectum conditionis ſub qua fuerunt emiſa. At profeſſionem, ſeu ſolemnia vota emittentes non ſub ea conditione emittunt, ſed abſolute, ipſaque religio ſe obligat ad illos ſaltem quoad vinculum, & votorum firmitatem perpetuo retinendos, ac proinde cum illos dimittit, liberos dimittere non poteſt, ſed votis ligatos. Porreſtas hæc dimittendi tam profeſſos, quam non profeſſos penes ſolum Præpoſitum Generalem reſidet, eamque aliquando provincialibus committit reſpectu non profeſſorū, quæ omnia conſtat ex dict. 2. p. conſt.

2. Difficultas ergo eſt, an requiratur cauſa, & quæ hæc fit ad horum expulſionem; Et quidem ad expellendos profeſſos nemini eſt dubium, cauſam grauiſſimam requiri. At cenſeo minorem, quam in alijs religionibus requiri, eo quod in 2. p. conſtit. cap. 2. vbi de cauſis, ob quas tam ſcholares, quam profeſſi poſſunt dimitti (generaliter enim loquitur de omnibus dimittendis, vt conſtat ex finalibus verbis præcedentis, cap. 1.) plures opponuntur, quæ in alijs religionibus inſufficientes eſſe iudicantur: ibi enim vt cauſa ſufficiens expulſionis enumeratur; tacite multoſe impedimentum aliquod graue ſecundarium ex præſcriptis à Societate, cuius tactum ſeruatem ſuperiori puncto probauimus non præbere alijs religionibus ſufficientem expulſionis cauſam. Præterea Greg. XIII. in bulla quæ incipit *cum alijs*, nulla incorrigibilitatis mentio facta decernit Præpoſitum Generalem dimittere poſſe profeſſos ex cauſis id exigentibus, quæ ſunt omnes illæ, quibuscumque profeſſus non poteſt abſque graui religionis iactura in Societate detineri. Et licet ex his cauſis aliæ etiam religiones ſuos profeſſos dimittere poſſint: at quia Societas ſaluti proximorum perpetuo incumbit, facilius qualibet grauis culpa huius ſui obſtare poteſt. Tum quia de ipſis ſic delinquentibus non ſatis ſedit Societas iterum lapſuros non eſſe, cum inter multa perditionis pericula continuo verſentur. Tum quia nec ſiſt eo fructu, & vtilitate, ac bono Societatis nomine numeri ſuo factiſacturos. Et conſtat optime ex his, quæ de Præpoſito Generali tradit 9. p. conſtit. cap. 4. §. 7. ibi enim ob peccata mortalia in æternum actum prudentia, ac nominatim ob copulam carnalem, vnumerationem cuiuſquam, ex redditibus collegiorum aliquid ad proprios ſumptus allumere, vel cuius extra Societatem donare, vel aliqua ſtabilia bona dormorum, ſi aut collegiorum alienare, vel prætam doctrinam habere: ſi de re ſufficientiſſimè conſtat ſtatuit poſſe Præpoſitum Generalem non ſolum ab officio, ſed etiam à ſocietate, ſi opus fuerit, remoueri. Si igitur Præpoſitus Generalis ob quolibet peccatum ex ſupradictis à ſocietate dimitti poteſt, ſi id ad maiorem Dei gloriam, & vniuerſale bonum Societatis expedire fuerit iudicatum; à fortiori quilibet particularis à ſocietate dimitti poterit. Minorem ergo cauſam Societas ita ſuis profeſſis dimittendis requirit, quam aliæ religiones: ita tradit Suar. 4. de relig. tract. 10. lib. 11. c. 1. & 7. 2. v. g. que in ſumm. 3. 81